CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ भारतसावित्री लिख्यते ॥ व्यास उवाच ॥ द्वारावत्यां स्थितं कृष्णं चिंतया
युधिष्ठिरः = मास वै पुरा ॥ पांडवानां हितार्थाय शीघ्रं कृष्णेन गम्यतां ॥१॥ श्रीकृष्णः पदवेजेन गतो वै ह
स्तिनापुरं ॥ विदुरो दृष्टवान् कृष्णं स्वागतं भो महाप्रभो ॥२॥ भवद्दर्शनमात्रेण कृतकृत्योस्मि
सफला जाता = सर्वदा ॥ अद्य मे भगवद्भक्तिः सुहृद्दर्शनमात्मनः ॥३॥ अद्य मे सफलं जन्म सुप्रभातं
च जन्मनः ॥ अद्य मे सफलं ज्ञानं जीवितं च सुजीवितं ॥४॥ अद्य मे पितरस्तुष्टा गोविं
दे गृहमागते ॥ अद्याष्टमी च नवमी च चतुर्दशी च अद्यायने च विषुवं च दिनत्रयं च ॥
अद्यैव पिंडपितृयज्ञमखस्य कालो दामोदरेण सहसा गृहमागतेन ॥५॥ श्रीभगवा
नुवाच ॥ साधु साधु महाप्राज्ञ सर्वशास्त्रविशारद ॥ तुष्टोहं ते वरं ब्रूहि ददामि कुरुनंदन
॥६॥ विदुर उवाच ॥ आसनं च बंधुसंकीर्णं विपुसंकीर्णं मंदिरं ॥ शयनं स्तृतसंकीर्णं देहि मे
मधुसूदन ॥७॥ कृष्णस्यागमनं श्रुत्वा राजराजा सुयोधनः ॥ विदुरस्य गृहं गतो

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

इदं वचनमब्रवीत् ॥८॥ दुर्योधन उवाच ॥ द्रोणं भीष्मं परित्यज्य मां चैव मधुसूदन ॥ किमर्थं पु
ण्डरीकाक्ष कृतं वृषलिभोजनं ॥९॥ श्रीभगवानुवाच ॥ शुद्धं भागवतस्यान्नं शुद्धं भागीरथीजलं ॥
शुद्धं विष्णुपरं तीर्थं शुद्धमेकादशीव्रतं ॥१०॥ ये शुद्धा भगवद्भक्ता विप्रा भागवतास्स्मृताः ॥ सर्ववर्णेषु ते
शूद्रा ये ह्यभक्ता जनार्दने ॥११॥ चांडालमपि मद्भक्तं यो भजेत स बुद्धिमान् ॥ येन मन्येत मन्दात्मा स याति
नरकं ध्रुवं ॥१२॥ कस्य दोषः कुले नास्ति व्याधिना को न पीडितः ॥ व्यसनं केन न प्राप्तं कस्य सौख्यं निरंत
रं ॥१३॥ भोजनं पृच्छसि राजेंद्र आदरं किं न पृच्छसि ॥ भोजनं तु भवेज्जीर्णं आदरस्तु जरामरः ॥१४॥ द्विषदन्नं
न भोक्तव्यं द्विषंतं नैव भोजयेत् ॥ पांडवान्द्वेषसे राजन् मम प्राणा हि पांडवाः ॥१५॥ यस्तान्द्वेष्टि स मां द्वेष्टि
यान्हित=यान्ति= यस्ताननु स मामनु ॥ एकस्त्वं भागसे राजन् पांडवैर्धर्मचारिभिः ॥१६॥ प्रीतिभोज्यानि चान्नानि आपद्भो
ज्यानि वा पुनः ॥ न च संप्रीयसे राजन्न वाप्यापद्गता वयं ॥१७॥ आदरादुपनीतानि शाकान्यपि सुयोध
न ॥ प्रीणंति मम गात्राणि नामृतं मानवर्जितं ॥१८॥ गोत्रक्षयो न कर्तव्यो राजन्बंधुशतैस्सह ॥ कुर्वंतु
मम वाक्यानि मम बोध्यानि बोधयेत् ॥१९॥ मम वाक्यं कुरुश्रेष्ठ सत्यं गच्छ सुयोधन ॥ राज्यं तेषां समं

आगोंपराधस्त्वमरः=४
आगमे अपराधं करोषि=६

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

दत्ता यूयं पंचोत्तरं शतं ॥२०॥ वने द्वादश वर्षाणि अज्ञातं त्रयोदशं ॥ पंच ग्रामार्थिनो राजन् पांडवाः स
युधिष्ठिराः ॥२१॥ इंद्रप्रस्थं यमप्रस्थं जयंतं वारणावतं ॥ देहि मे चतुरो ग्रामान् पंचमं हस्तिनापुरं ॥२२॥ दु त्वं =
र्योधन उवाच ॥ इंद्रप्रस्थं गुरोर्दत्तं यमप्रस्थं कृपस्य च ॥ वारणावतं च भीष्मस्य जयंतं स्व येनंदने ॥२३॥
नागा लायं = ना ग्रामार्द्धं पदं स्माकं पंचग्रामाश्च वस्थिताः ॥ एवं चैव स्वर्ण ग्रामान् ... देवकीनंदन ॥२४॥ सूच्यग्र कि
राणि तीक्ष्णोन यावद्दामि ध्यते मही ॥ तामहं न प्रदास्यामि विना युद्धेन केशव ॥२५॥ श्रीभगवानुवाच ॥
यदा यदा पश्यसि वीरधनंजयं धनुर्द्धरं पांडुवं मर्जुनं रणे ॥ गदाप्रहस्तं भ्रमितं वृकोदरं तदा तव दास्य यथा तव
सि सर्वमेदिनी ॥२६॥ नरे चतुष्कं लरजो ... बो दुःशासने शतं पंचशतं रथे च ॥ ... अर्जुनो मुंचति बाणाव सैन्यं ५
र्षं तदा तदा दास्यसि सर्वमेदिनी ॥२७॥ धृतराष्ट्र उवाच ॥ ब्रूहि संजय यद्वृत्तं युद्धे तेषां महात्मनां ॥ पांडवा
नां कुरूणां च संप्रवृत्तं कुलक्षये ॥२८॥ के तत्र प्रमुखा योद्धा के चात्र महारथाः ॥ भीष्मद्रोणौ कथं भग्नौ कर्णीश
हारासो = ल्यौ कथं हतौ ॥२९॥ महाबला हि के तत्र कथं ते विनिपातिताः ॥ पुनरस्तु मम मंदात्मा श्रोतुं न चतुर्मतिः ॥३०॥
संजय उवाच ॥ मेदिनी मायनिस्तारं पार्थसारथि मुच्यते ॥ ग्रामामिह बीके शं दुर्लभं चक्रपाणिनं ॥३१॥ दुर्योध

+ महाबलास्तु के तत्र कथं ते विनिपातिताः ३॥ २८॥

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

नःसपुत्रेणद्रोणः सहसुतेन च॥ भीष्मो भूरिश्रवाश्चैव षडेते तिरथास्मृताः॥२२॥ श्रृणु राजन्प्रवक्ष्यामि य
सकि= मथा मां परिपृच्छसि॥ अर्जुनः सात्यकिश्चैव धृष्टद्युम्नो घटोत्कचः॥२३॥ शिखंडी चाभिमन्युश्च वायुपु
त्रस्तथैव च॥ नकुलः सहदेवश्च धर्मपुत्रो युधिष्ठिरः॥२४॥ विराटश्चोत्तरश्चैव द्रुपदश्च महारथः॥ पां
डवानां बले योद्धाः सर्वे विक्रमपराक्रमाः॥२५॥ कौरवाणां बले योद्धाः सर्वे संकर्षणप्रभाः॥ शकुनिः सौब
हैलि= लो भीष्मः कृतवर्मा जयद्रथः॥२६॥ भूरिश्रवाश्च बाह्लीको भगदत्तस्तथैव च॥ उलूकः सोमदत्तिश्च शरि उलूकः उलूकैः
विंदुश्च पार्थिवः॥२७॥ दुःशासनो विचित्रश्च राजा दुर्योधनस्तथा॥ द्रोणो द्रौणीविकर्णश्च कलिंगस्तथैव
च॥२८॥ एते द्वाविंशतिः प्रोक्ता मारतेषु महारथाः॥ नानाशस्त्रप्रहरणाः सर्वे युद्धविशारदाः॥२९॥ आदिः सभा वन
सुप्तीघर्मंचं= विराटमथोद्योगं च भीष्मं गुरुरविजं शल्यसुप्तिकमं च॥ स्त्रीपर्व शांतिमनुशासनमश्वमेधं व्यासाश्रमं मुशलंया
नहिमावरोहं॥४०॥ आदिपर्व सभापर्व पर्वमारण्यके तथा॥ विराटपर्व विज्ञेयं चतुर्थं तदनंतरं॥४१॥ उद्योगं पंचमं प २ श्रि
र्व भीष्मपर्व ततः परं॥ सप्तमं द्रोणपर्व च कर्णपर्व तु चाष्टमं॥४२॥ नवमं शल्यपर्व तु गदापर्व ततः परं॥ सौप्तिकं तु
ततः पर्व यदुवंशस्तथैव च॥४३॥ गमर्यातक्षिकं पर्व स्त्रीपर्व तदनंतरं॥ शांतिपर्व ततः प्रोक्तं अश्वमेधं च पौड
शं॥४४॥ स्वर्गारोहणकं पर्व हरिवंशस्तथैव च॥ इत्यष्टादश पर्वाणि संख्या द्वैपायनस्य च॥४५॥ भाति

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

केषु= सर्वेषु देवेषु रति सर्वत्र जंतुषु ॥ तस्मात्सर्वपापानां तस्माद्भारतमुच्यते ॥४६॥ भारतस्य समुद्रस्य मेरोर्नारायणस्य च ॥ अप्रमेया
णि चत्वारि पुण्यतो यगुह्यगुणाः ॥४७॥ हेमंते प्रथमे मासे शुक्लपक्षे त्रयोदशी ॥ प्रवर्त्तं भारतं युद्धं नक्षत्रे यमदैवते ॥४८॥
फाल्गुनेन हतो भीष्मः कृष्णपक्षे च सप्तमी ॥ अष्टम्यां चैव सौमद्रो नवम्यां च जयद्रथः ॥४९॥ दशम्यां भगदत्तश्च महामुनि द्रै
कर्णः= पातितः ॥ एकादश्यां [illegible] रात्रे हतो वीरघटोत्कचः ॥५०॥ ततः प्रभातसमये विराटद्रुपदौ हतौ ॥ द्वादश्यां चैव सायाह्ने
णा द्रोणाचार्यो हतो रणे ॥५१॥ त्रयोदश्यां च पूर्वाह्ने वृषसेनो निपातितः ॥ तस्मिन्नेवाह्नि तत्र द्वे वर्तमाने चतुर्दशी ॥५२॥ निःशब्द
तूर्यहतवीर्यशस्त्रप्रशांतदर्पध्वजराष्ट्रशैन्यं ॥ न शोभते सूर्यसुतेन हीनं वंदं ग्रहाणामिव चंद्रहीनं ॥५३॥ मुखे कमलपत्रा
संयथाम्बुवराववर्जितं ॥ तथा तत्कौरवं सैन्यं कर्णहीनेन न शोभते ॥५४॥ अमावास्यां हतः शल्यो मद्रराजो महाबलः ॥ अमावा
स्यां मूर्द्धभागे राजा दुर्योधनो हतः ॥५५॥ धृतराष्ट्र उवाच ॥ गदया पातयामास भीमसेनो [illegible] ॥ कथं दुर्योधनो रा ति
जा भीमसेनेन निपातितः ॥५६॥ संजय उवाच ॥ अन्यथा भाषितं युद्धं [illegible] मन्यथा ॥ अष्टोरथसहस्राणि नववृं
ति शतानि च ॥५७॥ राजपुत्रसहस्राणि हता भीष्मो निवर्तितः ॥ धृष्टद्युम्नो शिखंडी च द्रौपद्याः पंच चात्मजाः ॥५८॥ एव
मष्टादशं हंति अक्षौहिण्यां दिने दिने ॥ दिनानि दश भीष्मेण भारद्वाजेन पंच च ॥५९॥ दिनद्वयं तु कर्णेन शल्येनार्द्धदि 5
नं तथा ॥ गदायुद्धं दिनार्द्धं तु एतद्भारतमुच्यते ॥६०॥ नवनागसहस्राणि नागे नागे शतं रथाः ॥ रथे रथे शतं चाश्वा अश्वे अश्वे
शतं नराः ॥६१॥ सर्वसैन्ये महासैन्ये कुरुसैन्ये महात्मनः ॥ पार्थो नारोहयेत्स्वर्गं राजपुत्रान्यशस्विनी ॥६२॥ ररणयज्ञेषु यज्ञेन

+ यशस्विन इत्यपि पाठः + ।१। द्रौपदी चने =१।

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

शीसितेन युधिष्ठिरः॥वेदीं कृत्वा कुरुक्षेत्रं यूपं कृत्वा जनार्दनं॥६३॥पांचालीमरणिं कृत्वा वह्निं कृत्वा वृकोदरं॥
दुर्योधनं पशुं कृत्वा कर्णं कृत्वा महाहविः॥६४॥होतारमर्जुनं कृत्वा यजमानो युधिष्ठिरः॥ गांडीवेन स्रुवेणौ
वहूयमानेषु राजसु॥६५॥आयज्ञिकमिदं द्रव्यं अरहमेको दुर्वेच्युतः॥ यज्ञेनानेन देवेशस्तु प्रीतस्तु जनार्द
नः॥६६॥इमं भारतसावित्रीं प्रातरुत्थाय यः पठेत्॥दिवा वा यदि वा रात्रौ शमेषु विशमेषु च॥६७॥न भयं
विद्यते किंचित् कार्यसिद्धिमवाप्नुयात्॥अहोरात्रकृतं पापं पठमाने विनश्यति॥६८॥संवत्सरकृतं पठमा पापं
ने विनश्यति॥यत्फलं गोसहस्रेषु दीयमानेषु यत्फलं॥६९॥प्राप्नोति पठनादेवव्यासस्य वचनं यथा॥
यत्र योगेश्वरः कृष्णो यत्र पार्थो धनुर्द्धरः॥तत्र श्री विजयो भूतिर्ध्रुवा नीतिर्मतिर्मम॥७०॥इति श्री
वेदव्यासविरचितं श्रीभारतसावित्रीस्तोत्रं संपूर्णं शुभमस्तु॥

॥९०००।नवहजारहाथी॥ ९.... नवलाख

९...... नवकोटयः॥९........ नवसै करोडि

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi